

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК НАПРЯМОК ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Стаття висвітлює аспекти інвестиційної привабливості підприємства, методів її оцінки, інформаційного забезпечення, та факторів, що на неї впливають.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість підприємства, оцінка та аналіз інвестиційної привабливості підприємства, інвестиційні ресурси, власні кошти.

Постановка проблеми. На даному етапі розвитку, одним з найпоширеніших та найефективніших джерел розвитку й розширення підприємств є залучення інвестицій. Саме інвестиційні ресурси відіграють найбільш суттєву роль у складі залучених ресурсів. Тому дуже важливим для підприємства, як для об'єкта інвестування, є створення умов за яких інвестор вклав би свої кошти саме в це підприємство. Основою при прийнятті рішення інвестора щодо вкладання коштів є належна інвестиційна привабливість цього підприємства. Аналітичним працівникам просто необхідно вміти правильно та професійно оцінити інвестиційну привабливість підприємства та виправити знайдені помилки, що звичайно буде мати позитивний ефект при прийнятті рішення інвестором.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестиційної привабливості підприємства розглядаються у працях багатьох вчених економістів. Так, Г.О.Доленко, В.А.Заславський, О.О.Тимашов дають визначення поняття-інвестиційна привабливість підприємства; Лахтіонова Л. А., Дука А.П., Мойсеєнко І.П. розкриває своє бачення інвестиційної привабливості підприємства; Бойчик І.М. пропонує напрями фінансового аналізу інвестиційної привабливості підприємства; Пересада А. А., Онікієнко С. В., Коваленко Ю. М. пропонують напрямки оцінювання інвестиційної привабливості підприємства та інші. Однак сутність управління інвестиційною привабливістю підприємства й досі залишається не розкритою, і тому потребує дослідження;

Метою статті є:

- розгляд сутності інвестиційної привабливості підприємства;
- встановлення, за рахунок яких показників слід формувати інвестиційну привабливість підприємства ;
- виявлення найважливіших факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства

Матеріали та результати дослідження. На сучасному етапі ведення господарської діяльності підприємства в значній мірі потребують запозичення або залучення додаткових ресурсів. При цьому обов'язково оцінюється ефективність використання таких ресурсів.

Одним із основних джерел поповнення ресурсів є інвестиції.

Стратегічний інвестор проявляє свою зацікавленість в об'єкті інвестування, спираючись на інвестиційну привабливість останнього. В сучасній економічній науці присутні ряд визначень поняття інвестиційної привабливості підприємства (ІПП).

Зокрема, Г.О.Доленко, В.А.Заславський, О.О.Тимашов вважають, що інвестиційна привабливість підприємства - це інтегральна характеристика окремих підприємств як об'єктів майбутнього інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів і перспектив збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансового стану. Для оцінки інвестиційної привабливості можуть бути використані різні фінансові показники, їх склад визначається виходячи з мети та глибини аналізу фінансового стану. Такими синтетичними показниками є

оборотніс
тощо [1, с
За
доцільніс
з метою в
Зг
інвестиції
Агентства
1998 р.
фінансови
підприємс
показників
В.
приваблив
господарс
залучення
Ду
окремих г
продукції,
і фінансов
підприємст
На
підприємст
але і про не
Дл
повинно від
Оці
передбачен
привабливо
Прс
капіталу. За
інвестор, та
Мет
слабких та
визначення
Отр
використову
можливих в
коштів з ме
щодо підвиг
ефективногс
Оцін
основа для
недоліки в д
можливості
визначитися
Інвес
підприємств
1. З
сучасного ус
складське го
наближеність

оборотність активів, прибутковість капіталу, фінансова стабільність, ліквідність активів тощо [1, с.13].

За визначенням Лахтіонової Л. А інвестиційна привабливість підприємства це доцільність вкладання в нього вільних коштів. Вона аналізується зовнішніми суб'єктами з метою вибору найкращого варіанту вкладання вільних коштів. [2, с.344]

Згідно з думкою Мойсеєнко І.П. [3, с.485] та методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій (Затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23 лютого 1998 р. №22) інвестиційна привабливість підприємства – це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, який може визначатися чи оцінюватися значенням відповідних показників, в тому числі і інтегральної оцінки [9, с.2].

В.М. Гриньова, В.О.Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда вважають, що інвестиційна привабливість підприємства-це сукупність характеристик його фінансово - господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів [4, с.74].

Дука А.П. зазначає, що інвестиційна привабливість - інтегральна характеристика окремих підприємств з позиції перспектив розвитку, обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів і їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості. Тобто її можна охарактеризувати як доцільність вкладення в підприємство вільних грошових коштів [5, с.332].

Наведений перелік трактувань поняття «інвестиційна привабливість підприємства» свідчить не лише про різноманітність підходів до розкриття його змісту, але і про незавершеність дослідження даної економічної категорії.

Для отримання можливості залучення інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, тобто бути інвестиційне привабливим.

Оцінка інвестиційної привабливості – це перший етап прогнозування та передбачення заходів щодо залучення інвестиційних ресурсів і підвищення привабливості об'єктів інвестування на всіх рівнях.

Процес вкладання коштів передбачає генерування, перерозподіл і використання капіталу. Замовником для проведення оцінки інвестиційної привабливості може бути як інвестор, так і підприємство.

Метою оцінки інвестиційної привабливості для підприємства є виявлення слабких та сильних сторін його фінансово-господарської діяльності, для інвестора-визначення стану та потенціалу можливого об'єкта інвестування.

Отримані результати щодо інвестиційної привабливості кожен замовник використовує для досягнення своїх цілей: інвестор - для розробки і обґрунтування можливих варіантів вкладення інвестицій та забезпечення ефективного використання коштів з метою отримання майбутньої вигоди; підприємство - для розробки заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості при залученні інвестицій та забезпечення ефективного їх використання.

Оцінка та аналіз інвестиційної привабливості підприємства, з одного боку-це основа для розробки його інвестиційної політики, а з іншого,- можливість виявити недоліки в діяльності підприємства, передбачити заходи щодо їх ліквідації та покращити можливості залучення інвестиційних ресурсів. А це, в свою чергу, допомагає інвесторам визначитися у своєму рішенні про інвестування у певне підприємство [4, с.75].

Інвестиційна привабливість або взагалі економічний паспорт ” окремого підприємства може мати такий вигляд.

1. Загальна характеристика виробництва: характер технології; наявність сучасного устаткування, у тому числі іноземного; екологічна шкідливість виробництва; складське господарство; наявність власного транспорту; географічне розміщення; наближеність до транспортних комунікацій.

2. Характеристика технічної бази підприємства: технології; вартість основних фондів; коефіцієнт зношення.

3. Номенклатура продукції, що випускається: обсяг виробництва; експорт; імпорт сировини та матеріалів; зв'язки з іншими підприємствами; постачальники та споживачі; оцінювання стабільності збуту (попиту).

4. Виробнича потужність, можливість нарощування виробництва.

5. Місце підприємства в галузі, на ринку; рівень його монопольності.

6. Характеристика дирекції; схема управління; чисельність персоналу, його структура, заробітна плата.

7. Статутний фонд; власники підприємства; номінальна та ринкова ціна акцій, розподіл пакету акцій.

8. Структура витрат на виробництво, у тому числі за основними видами продукції, їх рентабельність.

9. Обсяг прибутку та його використання за звітний період.

10. Фінанси підприємства: склад дебіторської та кредиторської заборгованості, її аналіз за часом виникнення та характеристикою боржників; показники фінансової стабільності та ліквідності; аналіз платоспроможності; оцінювання прибутковості.

11. Загальний висновок [8, с.22].

Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання відображає такий її економічний та фінансовий стан, при якому потенційний інвестор може прийняти рішення про вкладення вільних коштів у розвиток даного підприємства без великого ступеня ризику втратити їх або не отримати відповідний дохід на вкладений капітал.

Для визначення інвестиційної привабливості можна використовувати наступні загальноекономічні показники:

- залишкова та відновлювальна вартість основних засобів;
- загальний балансового доходу;
- рентабельність;
- стан сировинної бази;
- розмір земельної площі, яку займає підприємство [5, с.332].

Вченими-економістами визначено, що для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, як об'єкта інвестування пріоритетне значення має фінансовий аналіз наступних сторін його діяльності:

1. Аналіз оборотності активів. Ефективність інвестування в значній мірі визначається швидкістю обороту обігових коштів у процесі діяльності підприємства. На тривалість обігу впливають як зовнішні чинники, так і внутрішні чинники.

2. Аналіз прибутковості капіталу. Її забезпечення є однією з головних цілей інвестування. В сучасних умовах підприємства можуть впливати на зміну показників прибутковості через амортизаційну політику, ефективне податкове планування тощо.

3. Аналіз фінансової стійкості. Такий аналіз дозволяє оцінити інвестиційний ризик, пов'язаний з структурним формуванням інвестиційних ресурсів, а також виявити оптимальність фінансування поточної господарської діяльності.

4. Аналіз ліквідності активів. Оцінка ліквідності активів дозволяє визначити здатність підприємства платити за своїми короткостроковими зобов'язаннями, попередити можливість ймовірності банкрутства за рахунок швидкої реалізації окремих видів активів. Іншими словами, стан активів характеризує рівень інвестиційних ризиків в короткостроковому періоді.

Причому оцінка інвестиційної привабливості підприємства за зазначеними показниками здійснюється враховуючи стадії його життєвого циклу, оскільки на різних стадіях значення одних і тих же показників матимуть різну цінність для підприємства та його інвесторів [6, с.223].

Одним з найважливіших напрямів аналізу у разі оцінювання кредитоспроможності підприємства, що подає заяву на кредит для реалізації інвестиційного проекту, є вивчення інвестиційної привабливості підприємства-

позичальника. На рис.1 наведено найважливіші фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства, які слід оцінювати інвесторам і кредиторам для прийняття рішення щодо виділення коштів на реалізацію інвестиційного проекту.

Рис. 1 Фактори, що впливають на інвестиційну діяльність підприємства

У сучасній економічній літературі з управління інвестиціями, банківської справи та фінансового менеджменту відсутнє цілісне відображення системи факторів, що визначають інвестиційну привабливість підприємства, але щодо кожного з них банківські фахівці можуть знайти чимало важливих аспектів і показників, на які варто чи корисно враховувати для ймовірного зниження відповідних ризиків [7, с.50].

Висновки:

Інвестиційна привабливість підприємства-це рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, який може визначатися чи оцінюватися значенням відповідних показників, в тому числі й інтегральної оцінки.

Отже, оцінка інвестиційної привабливості підприємства є дуже важливим аспектом діяльності кожного суб'єкта господарювання, оскільки інвестиційне привабливе підприємство має значний більше шансів отримати інвестиційні кошти.

І звичайно перед керівництвом підприємства стоїть дуже складне завдання: задовольнити вимоги та бажання найвибагливішого інвестора.

Література:

1. Г.О.Доленко, В.А.Заславський, О.О.Тимашов-Основи інвестиційного менеджменту-Київ, 2001 -47с.
2. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. —381 с.
- 3.Мойсеєнко І.П.-Інвестування: Навч.посіб.- К.: Знання, 2006.-490с.
- 4.В.М.Гриньова, В.О.Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда-Інвестування:Підручник.- К.:Знання,2008.-452с.
- 5.Дука А.П.-Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч.посіб.- К.:Каравела, 2007.-424с.
- 6.Бойчик І.М.-Економіка підприємства: Навчальний посібник.-Вид.2-ге, доповн. і переробл.-К.:Атіка, 2006.-528с.
7. Пересада А. А., Онікієнко С. В., Коваленко Ю. М. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. - 134 с.
8. Федоренко В. Г. Инвестознaвство: Підручник. — 3-тє вид., допов. — К.: МАУП, 2004. — 480 с: іл. — Бібліогр.: с 470—472.
9. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. Затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій . від 23 лютого 1998 р. №22

Пожуєва Т.А., Волкова О.В. Инвестиционная привлекательность предприятия, как направление привлечения инвестиционных ресурсов. Стаття освещает аспекты

инвестиционной привлекательности предприятия, методов ее оценки, информационного обеспечения, и факторов, которые на нее влияют.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность предприятия, оценка и анализ инвестиционной привлекательности предприятия, инвестиционные ресурсы, собственные средства.

Pozhueva T.A., Volkova O.V. Investment appeal, as the direction of investment resources. The article highlights aspects of the investment attractiveness of the company, its methods of assessment, information management, and factors that affect it.

Key words: investments, investment attractiveness of enterprises, estimation and analysis of investment attractiveness of enterprise, investment resources, personal funds.

Пожуєва Тетяна Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіка підприємства Запорізької державної інженерної академії (м. Запоріжжя)

Рецензент: д.т.н., проф. Осенін Ю.І.

Статтю подано
28.02.11.

УДК 658.1

Ткаченко А.М., Вахніна М.Ю.

м. Запоріжжя

РОЛЬ БЮДЖЕТУВАННЯ ДЛЯ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В даній статті досліджені різні визначення понять „бюджет” та „бюджетування”. Виявлені можливості та переваги, які надає підприємству, при використанні у процесі своєї діяльності, система бюджетування.

Ключові слова: Бюджет, бюджетування, фінансове планування, аналіз, контроль.

Постановка проблеми. В умовах трансформування національної економіки у напрямку розвитку ринкових стосунків, формування курсу на активізацію міжнародних економічних відносин та світову інтеграцію, загострення конкурентної боротьби на споживчих, промислових та ресурсних ринках виникає необхідність невідпинного підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції та інвестиційної привабливості підприємств і організацій. Такі перетворення зумовлюють важливість побудови на підприємствах якісних систем управління, які б відповідали світовим стандартам, базувалися на сучасних управлінських технологіях і сприяли підвищенню результативності та ефективності функціонування. Однією з найбільш прогресивних інтегрованих управлінських технологій, яка сприяє забезпеченню раціонального управління фінансовими результатами, рухом грошових коштів, активами та пасивами, удосконалення інформаційної системи підприємства, організаційних зв'язків за вертикаллю та горизонталлю, аналізу, контролювання та регулювання діяльності підприємства, є бюджетування. [4, стр.6]

На Заході комплексне бюджетування свідчить про високий рівень управління в організаціях, відповідність їх систем менеджменту та застосовуваних управлінських технологій сучасним вимогам.

Бюджетування допомагає підприємству визначити свою позицію на ринку, знайти приховані резерви, підвищити мотивацію персоналу. Але найбільш цінне, що може дати бюджетування, - це координація всіх сторін діяльності підприємства.

Використані конкурентоспроможності адаптованості до зм

В Україні відсутнє будь-яке підприємств потім від 21.09.2000 року підприємства в Україні самостійно складає передус плановому Відповідно до цього затверджують фінанс

Сучасне підприємство поставальників і клієнтів змушене працювати середовища. Підприємства кредитні, конкурентні і правильно оцінюють щодо прогнозування

Аналіз останніх відповідей класичної постановки цілей; управлінського впливу

Корис

Управління

Інтерес до бюджету з'явився у зв'язку з ціноутворення та ін. контролю та аналізу інших - як технологічних окремими підрозділами контролю внутрішньої ефективності та корисності. Накопичені ставиться до планування